

MAANDELIJKS BULLETIJN DER VERBROEDERING DER BELGISCHE ONTMIJNERS (V. Z. W.)

Secretariaat : 30, Sint-Jansstraat, Tervuren — Redactie : Lunette 8/9, Berchem-Antwerpen — P. C. R. 7537.94

De Tentoonstelling in het Muzeum van het Leger

Marche, Gent, Roeselaere, Brussel, Antwerpen, Luik, Verviers, Soignies, Lessen, Heist-op-den-Berg, Veurne, Brugge, Charleroi, Thienen, Leuven : allen Vlaamse en Waalse namen die tussen hun muren een tentoonstelling der ontminning zagen geboren worden. In al die streken kwam het leven der ontminners klaarder in de ogen der bevolking te staan.

Ingericht met het doel onze slachtoffers ter hulp te komen hebben deze tentoonstellingen, elk in de mate van het mogelijke, hun vooropgesteld doel bereikt. Dank zij de hiermede bereikte resultaten's de bestuursraad van de Verbroedering in de loop van de voorbije jaren kunnen voortgaan met onze gebrekkige makkers, onze weduwen en wezen financieel te steunen.

Deze die 16 October ll. in het Muzeum van het Leger geopend werd, is de apotheose, de kroon, geworden van een reeds lange reeks. Deze laatste ook, we hopen het tenminste, zal een kostbare steun worden voor de kas van onze Verbroedering. Evenwel hebben we de indruk dat daar zijn eigenlijk doel niet ligt.

In tegenstelling met alle andere die haar voorafgegaan zijn zal deze geen tijdelijk karakter dragen. Zij zal blijven voortbestaan, en doorheen de eeuwen een getuigenis zijn van de moed van de zelfverlochening en van de volledige toewijding der ontminners voor hun Vaderland. Zij zal voor de toekomstige geslachten een bijzonder vruchtbare les zijn om zich zelf te geven voor het algemeen welzijn. En tot dit doel is haar plaats in het Muzeum van het Leger goed gekozen. Naast en met al deze aandenken uit onze vaderlandse geschiedenis zullen de herinneringen aan de ontminning een tastbaar bewijs samenstellen voor het woord van Julius Caesar : « Onder de Galliërs waren de Belgen de dapperste ».

De opening had dus zoals vroeger vermeld op 16 October ll. plaats. Het was een mooie najaarsvoormiddag.

Vanaf 9 u. 30, word een afdeling ontminners onder de leiding van Iste Chef Vandezande in de zaal 1914-1918 van het Muzeum van het Leger verzameld. Van zo gauw ze aankomen nemen Generaal Sevrin en Majoor Porrewijk de afdeling die hun door Commandant Linden wordt voorgesteld in oogschouw. Onze liefvallige meter, Meijuffer Sevrin

ontvangt een tuil bloemen die ze gaat neerleggen aan de voet van de Gedenkplaat.

Bij het einde van deze eerste vertrouwelijke plechtigheid gaan M. Leconte, Bewaker en Overste van het Muzeum, Generaal Sevrin en Majoor Porrewijk de overheden ontvangen die aangenomen hadden ons door hun tegenwoordigheid de blijken van sympathie te tonen die ze voor onze ontminners voelen. Het zijn : De Luitenant Kolonel B.E.M. De Greef, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging; Zijne Excellentie de Minister van Mexico; Monseigneur Cammaert; Adjudant Majoor Generaal Tromme; Kwartier Meerster Generaal Van Sprang; de afgevaardigden van de militaire wetgeving der Verenigde Staten en van Frankrijk; Kolonel B.E.M. Depauw van de Algemene Directie der Genie; M. Lefébure, secretaris generaal aan het Ministerie van Financien, en talrijke andere overheden.

M. Leconte spreekt ons dan over de voldoening die hij heeft de ontminners in het Muzeum van het Leger te kunnen ontvangen. Een diepe voldoening die allereerst haar oorsprong vindt in het feit de vertegenwoordigers van een heldhaftige eenheid van ons Leger te mogen ontvangen, en ook in de vreugde die een bewaker altijd gevoelt wanneer hij zijn Muzeum met een enige en keurrijke verzameling ziet verrijken.

Daarna neemt onze Generaal het woord om M. Leconte te bedanken voor zijn welwillende gastvrijheid en ook om nog eens te meer het leven van onze eenheden en de bekomen vaderlandse onderscheidingen te overlopen.

De vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging verklaart de tentoonstelling voor geopend.

Onder de geleide van Commandant Dieu doorlopen onze genodigden de verschillende stands, allen schijnen levendig belang te stellen in de overvloedige uitleg die hij geeft.

Wij nemen deze gelegenheid te baat om Commandant Dieu geluk te wensen en om hem te bedanken voor deze prachtige tentoonstelling die zijn werk is.

Met aan Commandant Dieu, alsook, aan al zijn medewerkers de uitdrukking van onze diepste erkentelijkheid aan te bieden zijn we er zeker van de gevoelens van al de leden der Verbroedering die deze inhuldiging hebben bijgewoond uit te drukken.

De avonturen van Mijnheer "John"

Er zijn er weinig die uit de 2de Genie zijn gekomen en die « de John » niet gekend hebben.

In DOVO feitelijk betreft het de Iste sergeant Apers Egied, en al deze die hem gekend hebben zullen zich wel « de John » herinneren met zijn open, sympathiek gelaat.

Nu dat « de John » binnenkort op pensioen gaat gesteld worden en reeds van zijn verlofdagen geniet, die zijn op pensioenstelling voorafgaan, zijn we er zeker van dat « de John » ons nooit verlaten zal, en dat al dezen, die hem in zijn laatste dienst gekend hebben, er een goede herinnering zullen van meedragen; deze van een gewaardeerde overste, hard voor zichzelf en heel gedienschtig voor iederen, een helpende hand waarop men betrouwen kon en voor wie « die-
nen » meer dan een gewoon woord was.

Voor mij is het moeilijk aan « de John » terug te denken zonder me zijn tragisch avontuur van 1944-45 te herinneren. In December 1944 was de ontmining te Woortel begonnen met enkele onder-officieren van de Genie en enkele tijdelijke werklieden, vrijwilligers in deze glorieuse zending.

Buiten enkele mijndetectors Nr 3 was er geen enkele uitrusting voorhanden. « De John » was in burgerkledij, en daar de grond doordrenkt was en de grachten gekuist moesten worden had hij zijn klompen aangedaan om te werken. Op 12 December, toen hij uitgerust was met een detector, gleed hij ongelukkig uit en viel op... een S mijn in goede staat.

Natuurlijk was hij niet op de slag dood, « de John » dood men zo maar niet, maar de arme massa verscheurd vlees dat ik de volgende dag in het « British Hospitaal » te Turnhout terugvond liet weinig hoop, dat wij onze makker nog nooit onder ons zouden terugzien. Er bleef geen enkel deeltje over op gans zijn lichaam dat deze vervloekte S mijn gespaard had.

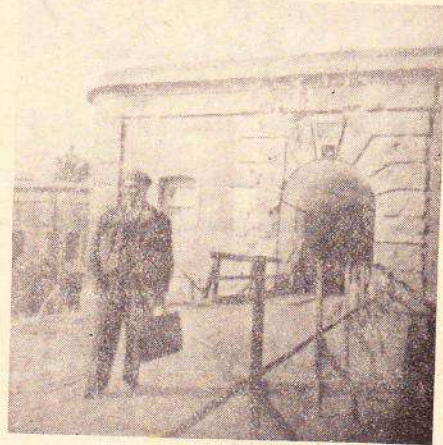
En nochtans « de John » zal als overwinnaar uit deze strijd tegen de dood te voorschijn komen, dank zij de verstandige zorgen die men hem toediende, dank zij de voor ons ongeken- de geneeskundige en heelkundige behandelingen dank zij vooral zijn ontembare moed die het kwaad WOU overwinnen.

En het is in het midden van deze wanhopige strijd dat het wonderlijke avontuur van de Iste sergeant Apers zich komt te plaatsen. Enkele dagen na zijn intrede in het Hospitaal van Turnhout ontdekten we bij een tweede bezoek dat we hem brachten dat onze gewonde verplaatst was geworden. Men kon ons niet zeggen naar welk hospitaal. Alle hospitalen in de omstreken van Antwerpen werden afgezocht, maar tevergeefs. Ik hernam mijn onderzoek in Turnhout, daar sprak men mij van Gent. Ik liep alle hospitalen af van Antwerpen tot Gent, ik ging tot Brugge en zag alle in- en uitgangregisters door... en geen enkel spoor van « John ». Na weken en weken wisten we niet meer wat te zeggen aan mevrouw Apers, die eveneens zonder nieuws bleef. Eindelijk na bijna twee maanden, kreeg Mevrouw Apers een brief van haar echtgenoot : « John » was in een hospitaal in de omstreken van Londen.

Op 3 Mei 1945 kwam « de John » terug bij ons; stralend van moed ondanks al zijn wonden, die hij ons met fierheid toonde, in zijn zo beeldrijke taal vertelde hij ons de plot-selinge ommekeer van zijn reis over het kanaal, en over de martelingen ondergaan bij de nieuwste toepassingen van de elektrische mecanotherapie.

In de maand Augustus hernam « de John », ondanks de talrijke shrapnells die hij nog in zijn lichaam droeg (vooral in zijn achterste) zijn dienst, en kreeg hij de leiding over het vernietigingscentrum van Ertbrand.

Dikwijls vroeg men hem : « en die stukken John, die ballen, gaat ge die niet laten uitnemen ? » — « Die laten uithalen ! » — antwoordde hij « Neen de dokters willen niet, en ten andere die komen er vanzelfs uit, langs het vel kruipen ze omhoog en een zekere dag vindt men ze in zijn bed. Och ! het gebeurt dikwijls dat mijn vrouw tegen mij zegt als ik 's avonds thuiskom : « Weet ge, ge hebt van-nacht terug een balleken verloren in uw bed, ik heb het gevonden »..

Nu dat we stilaan ons gaan gewennen aan « Mijnheer John » laat ons nog eens « de John » bekijken de laatste avond van zijn dienst toen hij, na de wacht geplaatst te hebben en zijn mannen buiten gelaten te hebben, zijn goed, zijn « Château d'Ertbrand » verlaat, het geweten gerust gesteld door een goed gevulde dag, door een gans leven van volmaakte toewijding.

« De John is dood ! ».

« Leve Mijnheer John ! ».

DE ERETEKENS

Wie kan er aanspraak maken op de Medaille van Oorlogsvrijwilliger ?

Al degenen, die voor 7 Mei 1945 dienst hebben genomen als oorlogsvrijwilliger, ingegrepen de oud miliciens die als oorlogsvrijwilliger terug dienst hebben genomen.

De belanghebbenden dienen echter een getuigschrift voor te leggen van de Bevelhebber van het Wervingsbureau waar zij hun dienstverbintenis hebben aangegaan.

Anderzijds hebben al de militairen die tussen 10 Mei 1940 en 7 Mei 1945 gemobiliseerd zijn geweest recht op de Herinneringsmedaille. Deze wordt verleend door de Korpsoversten.

Er moet een getuigschrift voorgelegd worden van de diensten die in het begin of op het einde van de oorlog werden volbracht en gebeurlijk een van krijgsgevangene en van kwetsuren.

Wij zullen breedvoerig op deze punten terugkomen in ons volgend nummer, want wij stellen alle dagen vast dat er veel jongens zijn die de eretekens, waaraan zij recht hebben, nog hebben bekomen.

Ons bulletijn in zijn nieuw kleedje

Wel, beste vrienden Ontmijners, zoals U hebt kunnen vaststellen in ons nummer van September is het er van gekomen.

Deze omvorming was noodzakelijk. Lang reeds hebben we eraan gedacht en enkel omstandigheden onafhankelijk van onze wil, weerhielden ons ons plan eerder te verwezenlijken.

Ge kent nu ons blad « nieuwe stijl » wat denkt U er van, valt het in uw smaak? Wat ontbreekt er aan? We verwachten met ongeduld uw mening hierover. Als 't u belieft schrijft ons. Ook uw kritieken zijn welkom en zullen met aandacht gelezen worden. Dit is al een manier om mede te werken aan het opstellen van ons blad. Het is uw bulletijn vergeet het niet. Als U denkt dat het van geen belang is zegt het ons zonder omwegen. We zullen ophouden met het publiceren er van. Als U daarentegen denkt dat het een rol te vervullen heeft dan zullen we het enorme werk dat het vraagt vergeten en met uwe hulp zal het ons mogelijk zijn het meer interessant, meer beeldrijk te maken en terzelve tijd meer op de hoogte te brengen.

Volgens onze bescheiden mening moet ons bulletijn voor doel hebben onze makkers in het hart te drukken wat ze geweest zijn en ook wat ze blijven moeten voor de Natie.

Tot op heden had ons bulletijn een te zeer uitgesproken « moniteur » karakter. Dit is de reden waarom we er toe gekomen zijn onze tweetalige kolonnen te laten vallen. Hierdoor bekomen we een grotere vrijheid in onze blad-schikking en in onze voorstelling.

Op de tweede plaats moesten we ook onze horizon uitbreiden, zodat in de toekomst naast het onvermijdelijke officiële deel, andere bijdragen zullen opduiken, zoals oa. de geschiedenis der eenheden van de Ontmijning, de heldendaden van zekere ontmijners, de levensbeschrijving der besteden onder ons en onder onze doden; ook komen er korte overzichten over alles wat de Natie en het Leger betreft. Een speciaal hoekje wordt voorbehouden aan onze lezers die ons zouden willen schrijven en ons vragen stellen.

Deze taak is werkelijk buitengewoon, en tot op de heden waren de bijdragen van onze lezers weinig talrijk. Dit is de reden waarom ons blad slechts om de twee maanden verschijnt, want we denken dat de hoedanigheid het moet halen op de hoeveelheid. Zo gauw het ons mogelijk zal zijn verschijnt ons blad terug iedere maand.

Er blijft ons slechts nog een ding te zeggen: « We wachten op uwe brieven en op uwe medewerking. Lijk op het mijnenveld: blijft verenigd voor het welzijn van het grootste aantal ».

DE REDACTIE.

LET OP!

Wij herinneren U dat de leden die van voorrecht gebruik maken zich in te schrijven bij de Union Economique, zich deze toelating zullen zien terugtrekken indien zij niet meer in regel zijn met de lidgelden tegenover hunne Verbroedering.

Inderdaad, het blijkt uit het akkoord met de Union Economique dat onze leden slechts toegelaten zijn als lid der U.F.A.C. 40-45 en dat, indien zij geen deel meer uitmaken van onze Verbroedering, zij uit de lijst der cooperateurs van de Union Economique zullen geschrapt worden. De leden die eenmaal uitgeschrapt zijn, zullen niet mogen heringeschreven worden.

Dit betekent in feite, een laatste oproep tot de achterblijvers hun bijdragen zonder uitsel te regelen.

Rond de Uitbetaling der Wezenpensioenen

Volgens de Wet van 27-8-1947 hadden de oorlogswezen recht op een pensioen van 630 frank par maand; anderszijds konden zij aanspraak maken op kindergeld ten titel van wezen. Maar aangezien deze twee sommen niet mogen gecumuleerd worden, betaalde het Ministerie van Begroting het wezenpensioen van 630 frank, dat door de compensatiekassen werd aangevuld tot het bedrag van het verschuldigde kindergeld, tenzij tot 700 frank als de moeder werkte, tenzij tot 940 frank als de moeder niet werkte en zich uitsluitelijk met de opvoeding van haar kinderen bezig hield of nog, als het volle wezen gold.

Ondertussen werd de wet op de vergoedingspensioenen grondig gewijzigd door de Wet van 10-8-1948. Het wezenpensioen werd afgeschaft en vanaf 1 Januari 1948 zal nog alleen het wettelijk bedrag van het kindergeld betaald worden, in andere woorden, hetgeen vroeger door twee verschillende organismen werd betaald, wordt voortaan uitsluitelijk door de compensatiekassen van kindergeld uitgekeerd. Alhoewel deze wijziging de inkomsten van onze weesjes onaangetast liet, stelde men met verbazing vast, dat om bestuurlijke redenen, alle verdere uitkering sinds verschillende maanden gewoon weg werd stopgezet, hetgeen de weduwen met kinderen in een zeer moeilijke toestand plaatste.

Wij hebben deze toestand reeds aan de kaak gesteld en getracht hieraan te verhelpen, maar van het Ministerie van Begroting antwoordt men dat deze betaling niet meer in zijn bevoegdheid ligt en de compensatiekas zet vooruit dat ze de vereiste steekkaarten afwacht. Wat er ook van zij, wij stellen vast dat om ongeveer 10.000 wezen uit te betalen, waar van de tegemoetkomingen ten slotte onveranderd bleven, heeft men verschillende maanden nodig en vergt meer tijd dan het aanpassen van duizende invaliedepensioenen, rustgelden, frontstrepen, enz. alles door dezelfde wet gewijzigd. Wij geven toe dat er hier ook zeer ernstige en gewichtige gevallen zijn, waar de toegekende verhoging broodnodig is, maar het geldt ten slotte dan toch maar een verhoging of een aanpassing, dan wanneer voor onze weesjes alle inkomsten werden geschorst.

Men verzekert ons echter, dat de eerste moeilijkheden overwonnen zijn, dat de helft der gevallen reeds werden opgelost en men voorziet, dat tegen einde November de overigen hun beurt zullen krijgen.

Dit nieuws zal zeker met veel vreugde door onze weduwen met kinderen worden gelezen, want hun toestand was sinds enkele maanden alles behalve rooskleurig. In verschillende families is onze Verbroedering moeten bijspringen, hoe zouden anders sommige huisgezinnen de twee eindjes aan elkaar hebben kunnen knopen, waar er vier, vijf en zelfs tot acht kinderen waren, waarvoor geen cent meer werd betaald. Het hoeft dan ook geen verder betoog dat er hier geen weelde heerste.

Het zou ons genoeg doen moesten de belanghebbende weduwen ons laten weten, dat ze waarom het kindergeld ontvangen, al was het maar om ons gerust te stellen dat er langs dien kant weer alles in orde is, want wij mogen wel verklappen dat onze voorzitter geweldig veel houdt van onze weesjes en dat hij grote plannen smeedt voor hun toekomst.

Van tijd tot tijd, stort eens uw hart uit, stel ons in vertrouwen met uw leed, uw vreugde en zelfs uw wensen, dit zal u ontlasten en verkwikken. Uw vertrouwen zal u zeker ten goede komen en ons in staat stellen uw nood te lenigen.

VAN DE ENE TENTOONSTELLING NAAR DE ANDERE

Wat gezegd van deze tentoonstelling in het Muzeum van het Leger.

We moeten bekennen dat het ons onmogelijk is de woorden te vinden die getrouw de door ons opgedane indrukken zouden kunnen weergeven.

De tentoonstelling was prachtig en volledig, vooral op technisch gebied. Een synthese van al de andere. Niets ontbrak er. Denkt maar eens aan 1.300 gesectioneerde stukken die men er verzameld heeft, aan de talrijke photos waarvan het samenbrengen een enorm werk betekende en dat slechts dank zij de vele welwillende hulp en de afdoende medewerking van de Cinematographische Dienst van het Leger mogelijk was.

Er moet ook gezegd worden dat onder de dynamische leiding van Commandant Dieu, onze grote schatbewaarder, de 1 SM Fockedy met de hulp van soldaat Van Hove «Charel» van de technische Dienst ze zorgvuldig voorbereid had, het is deze laatste die zorgde voor de prachtige doorsneden der springtuigen waarmee hij bewijs leverde van zijn vindingrijk geduld om een dergelijk verzameling te verwezenlijken. Verder, om de technische voorstelling der springtuigen te voleinden, hadden we de handige medewerking nodig van de sold. OV. Carmois, van de milit. werkmans Steno en van de schrijnwerker sold. OV. Wargé.

Maar het samenstellen van de tentoonstelling eiste de medewerking van al de afdelingen van DOVO. : vervoer van springtuigen, en materieel komende van alle richtingen en waaraan de stevige armen en schouders van onze ontmiijners hun bezigheid kregen.

Het monteren der stands had plaats onder het waakzaam oog van 1 SM Lallemand, het plaatsen der tuigen en het versieren ervan werd gedaan door 1 SM. Crabeels.

Maar onder de medewerking van het personeel van het koninklijk Muzeum van het Leger onder de leiding van M. Simon ware dit alles niet mogelijk geweest, een bijzonder vermelding verdient hier M. Maes, oud ontmiijner, eco-noom van het Muzeum.

Allen waren bedrijvig en werkten met hart en ziel, en de grote ondervinding die ze in dergelijke zaken bezaten was er niet voor niets mee gemoeid.

RECHTZETTING

De Sectie van Luik vraagt ons de hiernavolgende tekst te willen inlassen, wat we dan ook graag doen.

Bij vergissing heeft het Luikse comiteit van de Verbroedering in een van zijn verslagen meegedeeld dat de sympathieke en verknochte Heer Rainotte besproken was voor de Organisatie der feestelijkheden ten voordele van de Sectie Luik.

Nu deelt het Luiks comiteit ons mede dat deze vergissing dat door een verkeerde interpretatie der debatten die in de loop der laatste vergadering plaats hadden be-gaan werd.

Het comiteit wil zich de bedrijvigheid van de Heer Rainotte niet voorbehouden, noch misbruik maken van zijn vrijheid.

Deze laatste blijft iedere keer dat hij er de vrije tijd toe heeft ter beschikking van alle afdelingen die wensen feestelijkheden ten voordele van het werk der Verbroedering op touw te zetten en is volledig vrij deze alleen of in groep te organiseren om het even waar.

Voor het Comiteit,
Kapitein Vanderydt.

En toch, om de waarde der tuigen en der photos beter te laten uitkomen was de hulp nodig van een kunstenaar die alles in een harmonieus geheel moest brengen, Mijnheer Onsea, laureaat van de School der Decoratieve Kunst wist met de hulp der soldaten Urbain, Vandermeulen en Van Turnhout aan deze moeilijke opdracht een suggestieve, kieskeurige en elegante oplossing te geven, terwijl Mijnheer Van Dessel welgekend Leuvens publicitair, de bezoeker van bij zijn intrede met iets heel bijzonders wist te treffen, namelijk met een prachtig muurschildering waarin hij met een zeer levendige voorstelling de plaats van de ontmiijner in de Natie wist samen te vatten.

Al dezen die de gelegenheid gehad hebben bij de opening der tentoonstelling tegenwoordig te zijn en al dezen die de gelegenheid zullen krijgen langs Brussel te passeren, zullen misschien niet dadelijk opgemerkt hebben welke krachtinspanning deze tentoonstelling gevegd heeft maar allen zullen zeggen met onze kameraad, de « rouspéteur » Piéreuse, dat het ZEER GOED was.

Bob Dem.

VERRECHTVAARDIGING

Aangaande het artikel gewijd aan Luitenant Pierre Boveroux, dat in onze bulletijn verschenen is, hadden verscheidene lezers ons het verwijt toegestuurd dit artikel gepubliceerd te hebben zonder de voorafgaande toelating der schrijvers.

Daar zijn eerlijkheid in twijfel getrokken werd ziet de redactie van het Bulletin zich verplicht volgende verrechtvaardiging te doen :

1. Dit artikel heeft slechts één auteur
2. Deze schrijver heeft ons de uitdrukkelijke toelating gegeven dit artikel over te nemen.
3. In ons bulletijn werd er melding gemaakt van dit feit door het volgend zinnetje : Met de welwillende toelating van « Cœurs Belges ».

Hieronder volgt een afschrift van de brief waardoor het ons toegelaten werd het artikel in kwestie na te drukken. Dezen die het origineel schrijven verlangen na te zien kunnen zich tot de redactie wenden.

Luik, 29 Juli 1948.

Aan de E. H. GUYAUX,
Militair aalmoezenier
te Kapellen.

Mijnheer de Aalmoezenier,

Het is met vreugde dat ik U de toelating geef om de artikels gewijd aan Luitenant Boveroux en aan de ontmiijners die verchenen in « Cœurs Belges » en waarvan ik de schrijver ben over te nemen.

Aanvaard...

getekend : L. Lombard

Oorlog in de klas

De leerlingen, het merendeel veteranen uit de oorlog moesten hun examen in psychologie afleggen. Een as, die letterlijk de antwoorden op alle vragen kende, vond niet beter dan ze in morse aan alle kandidaten over te seinen.

Helaas, enkele seconden later kwam het antwoord in morse van de kant der professoren : « het is spijtig voor U, mijn beste, maar ik ook ben in het leger geweest.

Mundelein College Review.

De krankzinnige... krankzinnigenarts

door YVONNE PAGNIEZ

Overgenomen uit "EAUX VIVES", 59, rue de Rennes, 59, PARIS

Dokter Crêa'ch die een goed krankzinnigenarts was, bestuurde één der diensten van het St.-Anna Hospitaal waar men de geesteszieken behandelde.

Bretoen van afkomst ontbrak het dit personage met zijn onvaste gang niet aan persoonlijkheid, noch geestelijk noch lichamelijk. Zijn aangezicht waarop een schedel zo glad als een kei prijkte en als gespitst was op de top van een mager licht gebogen lichaam bezat de eigenschap letterlijk de vorm van een notekraker te hebben, zijn gebogen neus was zo erg naar zijn vooruitspringende kin gegroeid dat deze verwoede roker een sigarettenpijpje nodig had om te beletten dat het topje van zijn neus zou verbranden.

De innerlijke eigenaardigheden van dit weinig bespraakt individu, die zin voor humor had, zal ons door de volgende gebeurtenissen meer duidelijk gemaakt worden dan zulks zou blijken uit een redevoering.

Ondanks zijn zevenenvijftig jarige ouderdom hield Yves Jean-Marie Crêa'ch eraan tijdens de duistere dagen der Duitse bezetting zijn rol te spelen in de weerstand. Als ze, gezeten in een hoekje van hun appartement de kleine blaadjes fijne druk openplooiden van het in 't geheim verschijnend dagblad «Bevrijding» dat een kameraad hen heimelijk in de handen had geduwd of dat onder hun deur doorgeschoven werd, volgden de lezers met genot de militaire kronieken getekend met de naam « Kapitein Brécourt » die de gloriernaam van onze vriend was.

Maar bij deze pennetwist hield zijn vaderlandse bedrijvigheid niet stil. Gevaarlijker was zijn post aan het hoofd van een groep die georganiseerd was met het doel, onder het oog der Duitsers door, de Engelse en Amerikaanse piloten die dagelijks uit de hemel veilen heelhuids over het water te brengen. In Frankrijk en in België waren deze diensten talrijk, geboren als ze waren uit de moed en uit de toewijding van een volk dat zich verdrukt voelde door de waakzaamheid der vijand, door zijn voortdurende bedreigingen en door zijn harde tegenmaatregelen. Hoeveel valschermspringers waren er niet die, ontsnapt uit hun brandend toestel, op het einde van hun duizelingwekkende val de vijand meenden te zien, toch terug hun woonplaats of hun gevechtspost terugvonden na een wonderbaar avontuur dat hun het mooiste aangezicht van Frankrijk liet zien. De Fransen die deze tochten met hun leven betaalden waren talrijk want bijna onmogelijk was het dit lang vol te houden zonder in één van de valstrikken te vallen die omheen hen geweven waren.

Zoals alle anderen kende Crêa'ch het gevaar dat hij liep, maar blijgeestig vervulde hij zijn taak tot op zekere dag in Januari enkele van zijn mannen gegrepen werden aan de Spaanse grens, op het ogenblik dat ze de vliegeniers die ze

begeleidden trachtten over te krijgen. Het geval was openlijk, onmogelijk het te loochenen.

De Gestapo verheugd door de goede vangst die ze kwam te doen stelde alles in het werk om die hele schakel die naar de ontsnapping leidde, en waarvan ze het bestaan vermoedde, op te lossen. Alle middelen waren hen goed, afmattende ondervragingen, arglistige vragen die de geest verwarden en verder de marteling. Ondanks de wondere heldendaden, die de monden gesloten hielden onder de ergste folteringen behaalden de politiemannen uiteindelijk een gedeeltelijk succes. Een ongelukkig jong meisje, dat duchtig afgerost werd, uitgeput door de slapeloosheid, door het lijden en de angst verschillende malen het bewustzijn verloren had in een badkuip gevuld met ijskoud water liet zich namen ontsnappen. Onder deze was de naam Crêa'ch.

Op een Zondag in Januari, de ruiten waren bedampt in de ijzige morgen, belden twee verdacht uitzieende personen aan de poort en namen zonder veel omhaal de dokter mee naar een klein gebouw in een smalle straat van het XVIe arrondissement waar de Gestapo één van zijn burelen had.

Zware verdenkingen wogen op hem. De Duitsers wisten niet dat hij de leider was der bende maar wel dachten ze dat zijn rol belangrijk moest zijn en vol woede mishandelden ze hem dan ook zonder ophouden. De Schweinkopf (zwijnhoofd), Dreck (drek) en andere bijvoeglijke naamwoorden regenden te zamen met de kolfslagen op hem.

— Gij hebt het geluk oud te zijn — schreeuwde een bruit in hemdsmouwen hem toe terwijl hij hem een direct in volle gelaat liet encaisseren.

Yves Jean-Marie sponste zijn bebloede haakneus af en dacht aan wat hij niet zou afgezien hebben indien zijn kaal hoofd en zijn witte slapen hem niet geholpen hadden.

Afgezonderd in een cel te Fresnes was het hem gedurende een ganse week onmogelijk te eten zo erg had de aandacht en de slagen hem aan het wankelen gebracht. Reeds bij zijn aanhouding mager zijnde was hij gauw uitgeput en verloor hij al zijn krachten. Zekere morgen gedurende zijn kwartierlange wandeling die hij op de koer in een getraliede cel mocht doen bezweek hij. Wanneer hij terug tot het bewustzijn kwam stond een verpleegster, een spuitje in de hand, over hem gebogen. Dat zelfde ogenblik kwam in hem de gedachte aan de comédie die hij zou kunnen spelen om zijn leven te redden. Deze psychiater kende de symptomen der geestesziekten en hij kende niets beter dan er ene voor te wenden, hij wist heel goed dat zijn geval verdacht zou schijnen en daarom moest hij trachten op de volmaakst mogelijke wijze de ziekte voor te wenden. Een moeilijke onderneming was het, want in deze minuten waarop de dood en het leven hun kansen berekenden wist hij zijn moed beperkt.

Maar wat kiezen ? De tijd om na te denken ontbrak hem. Zijn instinct koos de sprakeloosheid van Wernicke. Dit is een ziekte die zelden voorkomt en waarvan de ken-tekens zeer kenmerkend zijn. De patient verstaat niet meer hetgeen men zegt, niet dat hij doof is, hij hoort duidelijk en daar de zieke zelf nog kan spreken kan men zich de waartal van een dergelijk gesprek inbeelden.

Crêa-ch begon dan maar dadelijk.

— Waar hebt ge pijn ? — vroeg de verpleegster.

— Men heeft mijn kat gedood — antwoordde de dokter, die zich kwaad toonde — ik ben zeker dat het is om haar te stoven.

Verbazing van de Schwester die niet weet wat denken. Een nieuwe vraag, waarop onze vriend met een goede mop, gans verschillend van de ernst der vraag, luid lachend antwoorde. De Duitse dokter die inderhaast verwittigd werd zette de proefneming voort. Crêa'ch liet zich niet van zijn stuk afbrengen, ondanks zijn lichamelijke uitputting. Voortdurend had hij de symptomen der ziekte voor ogen en hij richtte er zich naar als naar een ijzeren regel.

Ik weet niet of de lezer zich rekenschap geeft van de dosis koud bloed die er nodig is om een dergelijke rol vol te houden, van de voortdurende waakzaamheid van geest die dag en nacht moet volgehouden worden, zelfs tot in de slaap, want ondervragingen na een plots wakker maken vonden plaats. En zonder vermindering sluit de gevangene zich zes maanden lang op in zijn tweede persoonlijkheid. Honderd tachtig dagen, gedurende dewelke hij voortdurend aan geneskundige onderzoeken onderworpen werd ; men bracht « schapen » in zijn cel, valse broeders die achter zijn geheimen trachtten te komen. En met deze gezellen die hem geen ogenblik alleen lieten ontstonden de meest komische gesprekken. Hij was vrolijk zoals men het gewoonlijk is in de ziekte die hij voorwendde en ook heel spraakzaam waardoor hij altijd op zijn hoede moest zijn.

Aan de kameraad die hem vroeg ;

— Hebt ge kinderen ? — verklaarde hij opgewekt hoe men het zeewier oogstte aan de Bretoense kust.

Dikwijls leidde een enkel woord in een vraag tot een ganse ontwikkeling.

— Hebt ge opgemerkt — vroeg de ondervrager — dat er gebakken werken in de soep zijn ?

— Ah, levend lokaas, dat spartelt in het water, heel goed voor de visvangst. En gedurende een kwartier, improviseerde Yves zonder zich te vermoeien een waartal over vissen en lijnen en netten.

Nooit was een sprakeloze zo sprakeloos als de persoon uit deze droevige comédie.

Pijnlijke tonelen hadden plaats, bijvoorbeeld als men een water aftapping deed langs de lenden, om te zien of zijn ziekte geen syphillistische oorsprong kende. En het werd een echte tragedie toen de beroemde dokter Spillmayer, een der prinsen der neurologie van Over de Rijn persoonlijk de zieke onderzoeken wou. Om dit geval dat hem twijfelachtig scheen op te lossen nam hij zijn toevlucht tot het fotograferen der hersenen. Men zou dan met zekerheid zien of het voorste deel een stoornis, die het handteken der ziekte is, vertoonde. Het radiograferen der hersenen eist een uiterst pijnlijke voorbereiding want er moet lucht geblazen worden in het vloeibaar gedeelte der hersenen en van het ruggegraatsmerg. Over het algemeen wordt deze operatie met uiterste voorzorg omringd ; men geeft de inspuiting heel laag in de wervelkolom terwijl de patient in een positie die het schokvrij stijgen der lucht vergemakkelijkt geplaatst wordt.

(Zie vervolg bladzijde 7)

ONZE GROTE FAMILIE

Luitenant Hovertin en Mevrouw zijn verheugd U te kennen mede delen van het geboorte van een meisje die de naam van RITA heeft gekregen.

WIST U...

Dat de eerste woordenwisseling over de Noord-Zuidverbinding ongeveer een eeuw geleden ontstaan is.

Dat men voor de oorlog van 1914-1918 met het werk begonnen is.

Dat deze werken omvatten : het graven van een tunnel van 2 kilometers lengte en 35 meter breedte; het bouwen van 2 viaducten, de ene van 200 meter lang en de ander 900 meter; de verhoging van het station Brussel-Zuid en van Brussel-Noord; het bouwen van een onderaards station; het oprichten van twee stilstanden.

Dat het Noordstation 8 meter hoger moet komen terwijl het Zuidstation met 6 meter moet verhoogd worden.

Dat de bouwmeester van de Middenhalte wijlen baron Victor Horta is.

Dat zijn opvolger de naam draagt van Maxime Brunfaut.

Dat de bouw ongeveer 1.200.000 ton materiaal zal opslorpen.

Dat deze hoeveelheid 60.000 wagons van 20 ton vertegenwoordigt, of 600 aaneengehaakte wagons hetzij driemaal de afstand Brussel-uLik.

Dat er 1.300.000 ton aarde weg te voeren is, dit werk vraagt het gebruik van 260.000 wagons van 5 ton, of een lengte van 2.00 km. camions.

Volgens het periodieke bulletin van de Opvoedkundige dienst van het Leger.

Nr 6 - December 1947

NECROLOGIE

De Sectie uit Luik deelt ons het pijnlijke nieuws mede van het smartelijk afsterven van de vader onzer vriend Toussaint.

De Verbroedering betuigt aan de Familie Toussaint zijn innige deelneming.

Enkele historische data

NOVEMBER

- 1 1944 Gans België is bevrijd door de Geallieerden. Onze Commando's ontschepen op het eiland Walcheren.
- 3 1901 Geboorte te Brussel van onze koning Leopold III
- 4 1800 Aanneming te Parijs van het decimaal metrisch stelsel.
- 8 1942 De Amerikanen en de Engelsen ontschepen in Noord-Afrika.
- 11 1918 De Wapenstilstand wordt ondertekend.
- 12 1909 Het Parlement stemt de wet op de persoonlijke dienstplicht waardoor het stelsel der loting en der vervanging wegvalt.
- 12 1942 Zeeslag bij Guadalcanar. De Amerikaanse vloot haalt het op een Japanse formatie, en bekomt hiermee de heerschappij ter zee en ter lucht in dit deel van de Stille Oceaan.
- 15 1908 Ondertekening van het Inlijvingsverdrag van Congo bij België.
- 22 1918 Koning Albert doet aan het hoofd van zijn zegelend leger zijn blijde intrede te Brussel.
- 22 1869 Zenobe Gramme, afkomstig uit de Provincie Luik, neemt te Parijs een brevet voor zijn uitvinding : de dynamo.
- 27 1382 Slag bij West-Rosebeke. Filip van Artevelde, leider der Gentse opstandelingen valt de Franse troepen aan, maar zijn leger wordt ingesloten en lijdt enorme verliezen.
- 27 1899 Dood van Guido Gezelle, een der grootste Vlaamse dichters.
- 29 1830 De opstand in Polen belet de Russische Csaar een leger naar de Belgische revolutionairen te sturen.
- 29 1881 Stanley sticht het station van Leopoldstad, toekomstig hoofdstad van onze Kolonie.
- 30 1939 Soviettroepen vallen Finland aan.

DECEMBER

- 7 1941 Japanners vallen Pearl-Harbour aan. De helft der Amerikaanse gevechtsskruisers wordt voor lange tijd buiten gevecht gesteld. Deze aanval heeft plaats juist op het ogenblik dat Japanse afgevaardigden met de ministers van de Verenigde Staten te Washington een bespreking houden over de vriendschapsbetrekkingen in de Stille Oceaan.

- 9 1425 Stichting van de Universiteit van Leuven.
- 10 1865 Dood van Leopold I in het Kasteel te Laeken.
- 16 1944 Begin van het Von Runstedtoffensief in de Ardennen.
- 17 1909 Dood van Leopold II.
- 23 1909 Vóór de Kamers legt Albert I de grondwettelijke eed af.
- 30 1835 Uit de Cockerillfabrieken komt de eerste locomotief buiten die « de Belg » genoemd werd.

De krankzinnige... krankzinnigenarts

(Vervolg van bladzijde 6)

In het huidige geval achtte Dr. Spillmayer elke inschikkelijkheid overbodig ofwel omdat hij het dubbelzinnige van deze ziekte wou bewijzen, ofwel omdat hij weinig waarde hechtte aan het leven van zijn patient. Zonder hem zelfs in de klassieke positie te brengen deed hij de inspuiting hoog in de wervelkolom in de streek van het achterhoofd, waar de kleinste verkeerde beweging volstaat om u naar de andere wereld te sturen. Crêa'ch kende het gevaar der operatie. Zonder een spier te bewegen maakte hij zich gereed terwijl hij met een oog alle voorbereidselen gadesloeg ging hij voort met zijn kinderlijk gebabbel.

— Ik meende dat mijn hoofd op het openspringen stond-vertelde hij ons later. Het geluk is met de roekelozen. Door een echt mirakel, verraadde de radiografie de uitdroging van een deel der hersenen. Zonder twijfel had de ruwe behandeling bij het inblazen der lucht het opzicht gedeeltelijk vervalst ofwel vertoonde de plaat een fout. In alle geval de neurologist werd er toch door bedrogen.

— Het is vreemd — vertelde hij ; en ik raadde het innerlijke lachen van Crêa'ch dat men men zulke hersenen kan bezitten als dokter psychiater.

Van nu af aan werd er geloof gehecht aan zijn ziekte en vervoegde Yves Jean Marie terug het gevang te Fresnes. Het was de 5 Augustus. Zijn lotgenoten werden terwijl hij in behandeling was naar Duitsland weggevoerd, zodat zijn verblijf in het hospitaal zijn leven redde.

Op Donderdag 17 Augustus, deed men degenen die overgebleven waren op de koer van het gevang van Fresnes komen. Allen meenden dat ze zouden moeten vertrekken naar Duitsland want ze hadden het bevel gekregen hun bagage mede te nemen.

Welk onverklaarbaar geluk toen ze zagen dat in plaats van de veldgrijze uniformen het deze waren van de FFI met een groot driekleurig vaandel die hun afwachten op de binnenplaats.

— Mijne Heren ge zijt vrij.

Een Marseillaise begroette het ongelooflijke nieuws. En alle gevangenen, verblind als ze waren door het geluk, werden in de Rode Kruis wagens geladen die hen wegvoerde als in een droom. Crêa'ch keek door het venster en wanneer de auto de grote plaats die de leeuw van Belfort omgeeft opreed zei hij :

« Mijne Heren ik dank u, ik ben er ». Het was de eerste verstandige zin die hij na zes maanden gevang uitsprak. En met een rustige stap ging hij, juist alsof hij terugkwam van zijn dagelijkse ronde, naar het St. Anna Hospitaal.

DE ONTMIJNER.

Hij leunde groot en donker
tegen het octoberlicht
de laatste morgen van zijn leven.
Om hem was het geruis der zee
als de zang van een koraal
in de nacht ;
om hem bewoog de doog.

In de strijd tegen
het ongekende gemene gevaar
dat zijn volk verwoestte
vond hij de spanning :
niet meer van deze aarde te zijn,
naar te groeien
tussen licht en donker,
tussen leven en dood.

En boven het grijze naakte zand
bleef zijn gedachte stillestaan
bij zijn vrouwe en zijn kinderen
en zijn horje achter zijn huis.
En zocht hij tot hij vond
wat hij hoopte te vinden :
de innerlijke vrijheid,
het los zijn van de vrees
die dwaalde over het strand.

Die morgen,
toen de mist wegtrok
over de zwijgende duinen
werd zijn grote gestalte
verscheurd door de mijn
die koud gewacht had op hem.

Na de ontploffing
ruiste eeuwig
de zee.

Soldaat militiaan M. K.